

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ підготовки фахівців для підрозділів стратегічних
розслідувань**

КАФЕДРА фінансових та стратегічних розслідувань

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Бухгалтерський облік
(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь	<u>бакалавр</u> (назва ступеня вищої освіти)
Спеціальність	<u>081 Право</u> (шифр і назва)

Дніпро – 2020

Бухгалтерський облік // Плани семінарських та практичних занять навчальної дисципліни. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 59 с.

РОЗРОБНИК:

Паршин Ю.І., професор, доктор економічних наук

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

План:

1. Об'єкт та предмет бухгалтерського обліку.
2. Метод бухгалтерського обліку та його елементи.
3. Класифікація господарських засобів підприємства.

Питання для обговорення на семінарських заняттях:

1. Завдання, функції та вимоги до ведення бухгалтерського обліку.
2. Вимірники, що застосовуються у бухгалтерському обліку.
3. Господарські процеси, як об'єкт бухгалтерського обліку.
4. Загальна характеристика елементів методу бухгалтерського обліку.
5. Призначення та сутність НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
6. Призначення та сутність Балансу.
7. Класифікація бухгалтерських балансів.

Практичні завдання та задачі:

Задача-Т1_3-1. Необхідно визначити види вимірників, які використовуються в обліку, і записати їх у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

№ з/п	Назва цінностей послуг та витрат	Види вимірників		
		натуральні	грошові	трудові
1	Бензин	300 л		
2				
...				

Дані для виконання:

1) бензин – 300 л; 2) акції – 120 грн; 3) відпрацьований робітниками час – 24 людино-годин; 4) вантажні автомобілі – 30 шт.; 5) дошки – 40 м³; 6) грошові кошти на поточному рахунку в банку – 150000 грн; 7) запасні частини до автомобілів – 380 грн; 8) цукор – 100 кг; 9) відра – 20 шт.; 10) сейфи – 8 шт.; 11) фарба біла – 15 кг; 12) лічильники електроенергії – 8 шт.; 13) грошові кошти в касі – 18 грн; 14) послуги автотранспорту – 180 т/км; 15) залишки товарів – 125 грн; 16) приміщення цехів – 3 шт.; 17) витрати на ремонт автомобілів – 14 людино-годин; 18) лопати – 10 шт.; 19) спирт технічний – 5 л.

Задача-Т1_3-2. Який вид обліку використовує інформацію, наведену в табл. 1.2? Надайте відповідь за зразком табл. 1.3.

Таблиця 1.2

Інформація, яка використовується в господарському обліку

№ з/п	Зміст інформації	Обсяг
1	Продуктивність праці одного робітника за звітний місяць по кондитерському цеху №1 складає тістечок, <i>шт.</i>	1000
2	Отримано дохід від реалізації готових кулінарних виробів, <i>грн</i>	12000
3	За добу передано з кухні в ресторан блюд, порцій: Суп «Картопляний» Салат «Столичний»	25 30
4	За результатами перепису населення кількість проживаючих населеному пункті становить, <i>чол.</i>	10318
5	Сформований статутний капітал підприємства харчування, <i>грн</i>	1 500 000
6	Явка на роботу робітників цеху №1, <i>чол.</i>	87
7	Темпи зростання за звітний період: - продуктивності праці, % - середньої заробітної плати, %	106,7 98,6
8	Норма виробітку одного робітника з цеху №5 виконана за 25 число звітного місяця, %	102,6
9	Нарахована заробітна плата робітникам підприємства у звітному місяці, <i>грн</i>	98800
10	Виготовлено порцій гарніру комбінованого на першій зміні цехом №3, <i>шт.</i>	26
11	Забезпечення робітників посадковими місцями в їдальнях на підприємстві складає, %	73
12	Зарахований на поточний рахунок короткостроковий кредит банку, <i>грн</i>	7000
13	За звітний місяць коефіцієнт використання устаткування за цехами основного виробництва склав	0,8
14	Середня заробітна плата робітників підприємства в цілому за звітний місяць склала, <i>грн</i>	1875
15	Отримано від постачальників і оприбутковано на склад сировину, <i>грн</i>	5400

Таблиця 1.3

Зразок таблиці

Оперативний облік			Статистичний облік			Бухгалтерський облік		
№ поз.	Зміст інформації	обсяг	№ поз.	Зміст інформації	обсяг	№ поз.	Зміст інформації	обсяг

Задача-Т1_3-3. У табл. 1.4 наведено дані про ресурси державного підприємства (ДП) – швейної фабрики «Грація» на 01.01.20** року.

Необхідно:

- згрупувати усі ресурси за переліченими класифікаційними групами;

2. визначити суму ресурсів за групами;
 3. визначити загальну суму ресурсів фабрики;
- Групування виконати за зразком табл. 1.5.

Таблиця 1.4

Склад господарських засобів (ресурсів) ДП «Грація», грн.

Види ресурсів	Сума
Будівля фабричного корпусу	340 300
Тканина костюмна на складі	31 000
Швейні машини у кравецькому цеху	180 000
Тканина підкладочна на складі	29 000
Заборгованість заступника директора Дергача О.Р. за авансом, виданим на службове відрядження	540
Тканина, розкrojена для пошиву костюмів у закрійному цеху	7 800
Нитки швейні на складі	12 500
Юбки шерстяні на складі	20 200
Прасувальні преси	15 000
Гудзики костюмні на складі	1 200
Залишок коштів на поточному рахунку в банку	30 620
Костюми жіночі на складі	35 000
Заборгованість покупців за продані їм швейні вироби	16 400
Готівка в касі	3 000
Разом	

Таблиця 1.5

Групування ресурсів ДП «Грація»

Основні засоби	Матеріали	Виробництво	Готова продукція	Грошові кошти		Засоби в розрахунках	
				в касі	на рахунках у банку	з підзвітними особами	з іншими особами та підприємствами
...
Σ							

Разом: _____ грн.

Задача-Т1_3-4. За даними обліку, станом на 1.01.2010 р. суднобудівне підприємство має такі господарські засоби та джерела їх формування (табл.1.6). Необхідно здійснити класифікацію господарських засобів підприємства за їх складом та функціональною роллю, а джерел – за формами їх формування та цільовим призначенням. Результати представити за формою, що наведено у табл. 1.7.

Таблиця 1.6

№	Господарські засоби та джерела їх формування	Сума, грн.
1.	Будівлі	256 000
2.	Статутний капітал	382 361
3.	Сталь листова	800
4.	Баржі, передані замовнику, але не сплачені ним	30 000
5.	Грошові кошти в касі	510
6.	Незавершене виробництво	22 060
7.	Короткострокові кредити банків	11 000
8.	Сейфи	240
9.	Крани підйомні	7 200
10.	Поковки для виготовлення деталей	12 000
11.	Грошові кошти на поточному рахунку в банку	18 200
12.	Заборгованість контрагентам за обладнання	31 200
13.	Дизельне пальне	120
14.	Електропечі	2 100
15.	Преси	2 000
16.	Профільний прокат	900
17.	Судове обладнання на складі	120 000
18.	Стапелі	14 940
19.	Легковий автомобіль	1 500
20.	Резервний капітал	20 000
21.	Вугілля антрацит	1 500
22.	Зварювальне обладнання	1 050
23.	Відрахування у резервний капітал	23 000
24.	Письмові столи	1 050
25.	Заборгованість перед бюджетом з податку на прибуток	11 163
26.	Заборгованість робітникам і службовцям з заробітної плати	32 000
27.	Газорізальні машини	5 000
28.	Комп'ютери	900
29.	Токарні верстати	3 600
30.	Тара	400
31.	Заборгованість органам соціального страхування за внесками	213
32.	Калькулятори	99
33.	Фрезерні верстати	3 780
34.	Емісійний дохід	4 200
35.	Різні малоцінні та швидкозношувані предмети	4 040
36.	Аванс економісту Т.І. Шевченко на сплату витрат на відрядження	100
37.	Прибуток	60 000
38.	Заборгованість з податків	3 000
	Разом	Σ

Таблиця 1.7

Класифікація господарських засобів та джерел їх формування

Господарські засоби							Джерела господарських засобів	
Засоби у виробництві					Засоби в сфері обігу	Засоби вилучені		
Основні засоби	Виробничі запаси	Необоротні активи	Незавершене виробництво	Незавершене капітальне будівництво				
ПОЗ.								
Σ	Σ	...						

Задача-Т1_3-5. Визначити, які елементи методу бухгалтерського обліку застосовуються в наведених господарських операціях.

Дані для виконання:

- 1) на підставі накладної оприбуткована на склад готова продукція з кондитерського цеху;
- 2) під час перевірки комісією встановлена нестача цукру в коморі;
- 3) касир відобразила такі операції: надійшла виручка в касу підприємства; здана виручка з каси на поточний рахунок; видана з каси заробітна плата робітникам підприємства;
- 4) на кінець звітного періоду за даними рахунка «Виробництво» визначена собівартість одиниці продукції;
- 5) бухгалтером на кінець місяця отримана інформація про фінансовий стан підприємства;
- 6) матеріально-відповідальна особа отримала сировину, що надійшла від постачальника.

Задача-Т1_3-6. Необхідно згрупувати джерела утворення майна підприємства за ознаками, наведеними в табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Джерела формування активів підприємства

Власний капітал	Зобов'язання

Дані для виконання:

- 1) статутний капітал; 2) кредиторська заборгованість перед бюджетом; 3) цільові надходження і фінансування; 4) заборгованість перед Пенсійним фондом і фондом зайнятості; 5) прибуток; 6) кредити банків; 7) додатковий капітал; 8) заборгованість працівникам підприємства з оплати праці; 9) позики; 10) заборгованість за довгостроковий кредит; 11) заборгованість перед фондами соціального і медичного страхування; 12) резервний капітал; 13) кредиторська заборгованість; 14) виробничі запаси.

Задача-Т1_3-7.

а) Необхідно знайти помилки в розподілі між активами та джерелами формування активів по ресторану «Dreamer» (табл. 1.9), та скомпонувати її без помилок (табл. 1.10).

Таблиця 1.9

Майно ресторану «Dreamer»

Активи	Джерела
1. Земельні ділянки	9. Інвестиції у дочірнє підприємство
2. Кредити банку	10. Заборгованість з оплати праці
3. Сировина	11. МШП
4. Нерозподілений прибуток	12. Векселі видані
5. Відстрочені податкові активи	13. Непокритий збиток звітного періоду
6. Резервний капітал	14. Статутний капітал
7. Аванси видані	15. Готівка в касі в національній валюті
8. Товарний знак	16. Вилучений капітал

Таблиця 1.10

Майно ресторану «Dreamer» (правильна компоновка)

Активи	Джерела
...	...

б) Необхідно знайти помилки в розподілі між оборотними та необоротними активами по ресторану «Dreamer» (табл. 1.11), та записати правильну компоновку (табл. 1.12).

Таблиця 1.11

Оборотні та необоротні активи ресторану «Dreamer»

Необоротні активи	Оборотні активи
1. Серветки полотняні індивідуальні	10. Машини та обладнання
2. Земельні ділянки	11. Будинки та споруди
3. Гудвіл	12. Тимчасові (нетитульні) споруди
4. Бібліотечні фонди	13. Транспортні засоби
5. МШП	14. Авторські й суміжні з ними права
6. Товари	15. Готова продукція
7. Сировина й матеріали	16. Напівфабрикати
8. Паливо	17. Поточні фінансові інвестиції
9. Готівка в касі підприємства	18. Короткострокові векселі одержані

Таблиця 1.12

Оборотні та необоротні активи ресторану «Dreamer»
(правильна компоновка)

Необоротні активи	Оборотні активи
...	...

Задача-Т1_3-8. Необхідно на підставі наведених даних провести групування господарських активів за видами та джерелами їх формування.

Дані для виконання: станом на 31 травня цього року підприємство «Лілея» має такі активи та зобов'язання:

кредиторська заборгованість – 3950 грн; обладнання – 11500 грн; транспортні засоби – 6290 грн; запаси товарів – 6150 грн; дебіторська заборгованість – 5770 грн; кошти на рахунках у банку – 7280 грн; готівка в касі – 40 грн.

Розмір капіталу фірми на цей час розрахувати самостійно.

Задача-Т1_3-9. У табл. 1.13 наведено показники активів, зобов'язань та капіталу підприємства. Необхідно:

- замість знаків питання проставити суми;
- визначити їх величину;
- підрахувати підсумки активів, капіталу та зобов'язань.

Таблиця 1.13

Майно підприємства

№ з/п	Активи, грн	Зобов'язання, грн	Капітал, грн
1	12 500	1 800	?
2	28 000	4 900	?
3	14 6210	?	14 6210
4	16 300	?	12 500
5	19 600	?	16 450
6	?	6 300	19 200
7	?	11 650	39 750,
8	24 5130	?	25 5130
Усього	?	?	?

Задача-Т1_3-10. Необхідно згрупувати джерела утворення засобів підприємства, перелік яких наведено в табл. 1.14., на залучені та власні кошти. Відповідь слід навести за зразком (табл. 1.15).

Таблиця 1.14

Перелік джерел утворення засобів підприємства

Види джерел	
Заборгованість постачальникам. Статутний капітал. Довгостроковий кредит банку. Нерозподілений прибуток. Заборгованість з заробітної плати. Заборгованість бюджету. Вилучений капітал. Короткостроковий кредит банку. Заборгованість іншим кредиторам. Заборгованість Пенсійному фонду	Емісійний дохід. Відстрочені податкові зобов'язання. Резервний капітал. Заборгованість фондам страхування. Векселі видані. Непокритий збиток. Заборгованість підзвітними особами. Аванси отримані. Неоплачений капітал. Додатковий капітал

Таблиця 1.15

Перелік джерел утворення засобів підприємства (рішення)

Власні джерела	Залучені джерела

Задача-Т1_3-11. У табл. 1.16 наведений перелік активів, які необхідно розподілити на необоротні та оборотні. Рішення завдання пропонується виконати за зразком у табл. 1.17.

Таблиця 1.16

Перелік активів підприємства

Види активів	
Основні засоби. Готова продукція. Дебіторська заборгованість. Грошові кошти в касі. Довгострокові фінансові інвестиції. Незавершене виробництво. Незавершене будівництво. Нематеріальні активи. Товари. Векселі одержані	Аванси видані. Поточні фінансові інвестиції. Відстрочені податкові активи. Виробничі запаси. Довгострокові біологічні активи. Грошові кошти в національній валюті. Витрати майбутніх періодів. Паливо на складі. МШП. Земельні ділянки

Таблиця 1.17

Розподіл активів підприємства (зразок таблиці)

Необоротні активи	Оборотні активи

Задача-Т1_3-12. Умова.

Пінчук П.К. створює підприємство. Перед тим, як реалізувати свою продукцію, він придбав прилади за 3 000 грн, транспортні засоби за 5 000 грн і товари за 3 500 грн. Він сплатив повну вартість приладів і транспортних засобів, але залишився винен 1 400 грн за деякі з товарів. Фірма «Діамант» позичила йому 3 000 грн. Після всіх зазначених операцій Пінчук П.К. має 2 800 грн на рахунку в банку та 100 грн в касі.

Необхідно визначити розмір його капіталу.

Задача-Т1_3-13. Умова.

Березенко Б.О. створює приватне підприємство. Він придбав: транспортні засоби за 2 000 грн, споруди за 5 000 грн, запас товарів за 1 000 грн. За товари Березенко Б.О. сплатив не повністю і залишився винен продавцю 400 грн. Він також взяв позику у фірми «Схід» 3 000 грн. Крім того, має в касі 100 грн і 700 грн на поточному рахунку.

Необхідно визначити розмір капіталу Березенка Б.О.

Контрольні питання

1. Поясніть, у чому полягає сутність господарського обліку.
2. Розкрийте сутність статистичного обліку.
3. Розкрийте відмінності фінансового та управлінського обліку як складових бухгалтерського обліку.
4. Поясніть, що являє собою оперативний облік.
5. Охарактеризуйте користувачів облікової інформації.
6. Охарактеризуйте методи бухгалтерського обліку.
7. Наведіть класифікацію господарських засобів підприємства.
8. Розкрийте відмінності між складовими джерел утворення господарських засобів.
9. Наведіть приклади предмету та об'єкту бухгалтерського обліку на обраному підприємстві.
10. Розкрийте умови використання натуральних, умовно-натуральних, трудових та грошових вимірників на підприємстві.
11. Поясніть відмінності між оборотними та необоротними активами.
12. Наведіть приклади активів та пасивів на прикладі обраного підприємства.

Тема 2. Бухгалтерський баланс

План:

1. Поняття балансу, його структура та основи побудови;
2. Господарські операції та їх вплив на статті балансу;

Питання для обговорення на семінарських заняттях:

1. Облік коштів на інших рахунках у банку.
2. Облік валютних операцій.
3. Облік довгострокової дебіторської заборгованості.
4. Облік розрахунків за претензіями.
5. Облік розрахунків по відшкодуванню завданих збитків.
6. Облік резерву сумнівних боргів.
7. Облік вибуття основних засобів та нематеріальних активів.
8. Облік ремонтів основних засобів.
9. Інвентаризація основних засобів.
10. Облік орендованих основних засобів.
11. Облік капітальних інвестицій.
12. Характеристика П(С)БО 7 «Основні засоби».
13. Характеристика П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»
14. Характеристика П(С)БО 14 «Оренда».

Практичні завдання та задачі:

Задача-Т2_3-1. За даними табл. 2.1. складіть баланс підприємства (табл. 2.2)

Таблиця 2.1

Початкові данні для складання балансу

Код рахунка	Найменування	Сума, грн.
103	Будинки та споруди	100 000
104	Машини та обладнання	82 000
311	Поточні рахунки в національній валюті	21 260
301	Каса	100
201	Сировина і матеріали	30 000
26	Готова продукція	8 740
28	Товари	8 000
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	9 000
661	Розрахунки за заробітною платою	10 000
652	Розрахунки за соціальним страхуванням	1 000
40	Статутний капітал	230 100

Таблиця 2.2

Баланс підприємства

Актив	Сума	Пасив	Сума
I. Необоротні активи		I. Власний капітал	
-		-	
-		-	
II. Оборотні активи		IV. Поточні зобов'язання	
-		-	
-		-	
Баланс		Баланс	

Задача-Т2_3-2. За даними табл. 1.6. складіть баланс підприємства. Результати подати згідно з затвердженою формою звітності № 1.

Вихідні данні: перша тема, табл. 1.6.

Задача-Т2_3-3. Вихідні дані: Інвентаризаційний опис активів ресторану «Надія» і джерел їх утворення станом на 31 грудня цього року.

Зміст завдання: На основі даних інвентаризаційного опису (табл. 2.3) згрупуйте активи за складом і розміщенням та джерелами їх утворення.

Таблиця 2.3

Інвентаризаційний опис господарських засобів ресторану «Надія» і джерел їх утворення

№ з/п	Назва активів і джерел їх утворення	Сума, грн.
1	2	3
1.	Прибуток нерозподілений	80000
2.	Готівка у касі	50
3.	Будівля ресторану	320180
4.	Будівля м'ясного та рибного цехів	280300
5.	Контрольно-касові апарати	11200
6.	Комп'ютери	30150
7.	Розрахунки за виплатами працівникам	68920
8.	Заборгованість банку по короткострокових кредитах	450000
9.	Статутний капітал	1139805
10.	Грошові кошти на поточному рахунку в банку	160800
11.	Заборгованість бюджету по податках, утриманих із зарплати працівників підприємства	5100
12.	Знос основних засобів	26745
13.	Напівфабрикати рибні на складі	15870
14.	Філе сома в рибному цеху	3720
15.	Серветки полотняні індивідуального використання	2000

16.	Напої «Кока-кола», «Фанта»	1000
17.	Покупні товари на складі (чай, кава, алкогольні напої, шоколад тощо)	130000
18.	Фрукти свіжі та консервовані на складі	750000
19.	Система вентиляції, яка забезпечує допустимі параметри температури та вологості	400000
20.	Заборгованість постачальникам за одержані від них продукти	525600
21.	Заборгованість по відрахуваннях єдиного соціального внеску	35000
22.	Заборгованість ресторану різним організаціям	18000
23.	Столи, шафи та інший господарський інвентар, термін експлуатації до 1 року	21000
24.	Заборгованість різних організацій ресторану	3600
25.	Скатертини	4300
26.	Напівфабрикати м'ясні на складі	180000
27.	Овочі свіжі на складі	35000

Виконання завдання слід оформити за зразком табл. 2.4. Кожну підгрупу активів і джерел їх утворення розкласти на конкретні їх складові частини, визначити вартість активів. У сукупності активи і джерела їх утворення мають бути рівні.

Таблиця 2.4

Класифікація активів і пасивів

Групи і підгрупи активів	Сума, грн.	Групи і підгрупи пасивів	Сума, грн.
1. Необоротні активи		1. Власний капітал	
- Нематеріальні активи		- Статутний капітал	
- Основні засоби		- Нерозподілений прибуток	
- Довгострокова дебіторська заборгованість		2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	
2. Оборотні активи		3. Поточні зобов'язання і забезпечення	
- Виробничі запаси		- інші поточні забезпечення	
- Незавершене виробництво		- доходи майбутніх періодів	
- Готова продукція			
- Короткострокова дебіторська заборгованість			
- Поточні фінансові інвестиції			
- Грошові кошти та їх еквіваленти			
- Витрати майбутніх періодів			
Усього		Усього	

Задача-Т2_3-4.

У табл. 2.5 наведено перелік активів, капіталу та зобов'язань, якими володіє підприємство на 31 грудня звітного року.

Необхідно провести групування об'єктів обліку. Відповіді слід навести за зразком: у табл. 2.6 – за складом; у табл. 2.7 – за джерелами утворення.

Таблиця 2.5

Активи, капітал та зобов'язання підприємства
на 31 грудня 202* року

№ з/п	Найменування активів, капіталу та зобов'язань	Сума, грн
1	2	3
1	Статутний капітал	2 500 000
2	Будівля виробничого цеху	900 745
3	Резервний капітал	25 000
4	Посудомийні кухонного та столового посуду	240 100
5	Нерозподілений прибуток	298 525
6	Резерв на виплату відпусток працівникам	10 000
7	Фарфоровий посуд з художнім оформленням	78 632
8	Запаси напівфабрикатів м'ясних	34 650
9	Заборгованість органам соцстраху	28 220
10	Незавершене будівництво комори	15 140
11	Дебіторська заборгованість покупців	25 632
12	Вилучений капітал	5 000
13	Будівля для адміністрації підприємства	498 700
14	Заборгованість постачальникам за молочні продукти	158 634
15	Столи з м'яким покриттям	33 408
16	Векселі видані	12 000
17	Готові кулінарні вироби	87 495
18	Автомобілі легкові	53 800
19	Цільове фінансування	1 000
20	Скатертини фірмові	3 240
21	Заборгованість бюджету	36 991
22	Каса	250
23	Відстрочені активи	5 600
24	Довгострокові кредити банку	200 000
25	Бензин марки А-95	1 000
26	Виробниче обладнання	785 246
27	Інша кредиторська заборгованість	6 327
28	Довгострокові фінансові інвестиції	500 000
29	Зобов'язання за облігаціями (термін погашення через 3 роки)	55 635
30	Вивіска світлова з емблемою підприємства	6 080
31	Заборгованість із зарплати	74 263
32	Комп'ютерні програми	25 410
33	Забезпечення майбутніх витрат та платежів	4 256
34	Будівля банкетного залу	125 000
35	Короткострокові кредити банку	53 800
36	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	15 000
37	Векселі отримані	5 000
38	МБП	1 540
39	Покупні товари	7 048
40	Поточний рахунок у банку	31 655
41	Незавершене виробництво	4 695
42	Аванси видані	4 585

Форми для рішення **Задача-Т2_3-4.**

Таблиця 2.6

Активи підприємства на 31 грудня 202* року (зразок таблиці)

№ з/п	Найменування активів	Сума, грн.
1		
...		
...		
25		
	Усього активів	

Таблиця 2.7

Джерела утворення активів підприємства на 31 грудня 202* року

(зразок таблиці)

№ з/п	Найменування джерел утворення активів	Сума, грн.
1		
...		
17		
	Усього джерел утворення активів	

Задача-Т2_3-5. Визначити типи господарських операцій, вказати зміни викликані в балансі цими операціями. Показати, які статті балансу змінюються під їх впливом. Вправу виконати у вигляді табл. 2.8 за варіантами.

Таблиця 2.8

Типи зміни в бухгалтерському балансі

Номер операції	Зміст господарської операції	Зміни в бухгалтерському балансі				Тип змін
		Актив		Пасив		
		Збільш.	Зменш.	Збільш.	Зменш.	

Варіант №1.

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Отримано грошові кошти з поточного рахунку в касу для розрахунку з підзвітною особою
2	Підзвітній особі оплачено готівкою понесені витрати
3	Оприбутковано тару від постачальника
4	Списано на виробництво кулінарних виробів паливо
5	Отримано на поточний рахунок довгострокову позику банку
6	На підставі авансового звіту оприбутковано продукти, які придбані підзвітною особою
7	Видано з каси заробітну плату робітникам
8	Зараховано на поточний рахунок грошові кошти від покупців
9	Сплачено податки в бюджет
10	За рахунок короткострокової позики сплачено постачальникам за цукор

Варіант №2.

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Оприбутковано товари від постачальника
2	Відпущено у виробництво сировину
3	Сплачено рахунок постачальника за отримане борошно
4	Зараховано на поточний рахунок кошти від покупців за «обіди в офіс»
5	Здано виручку з каси на поточний рахунок підприємства
6	Перераховано з поточного рахунку заборгованість із соціального страхування
7	Оприбутковано від постачальника систему вентиляції, яка не потребує монтажу
8	Завершено будівництво та введено в експлуатацію кондитерський цех за фактичною собівартістю
9	Нараховано дивіденди засновникам за результатами роботи підприємства
10	Отримано грошові кошти в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати робітникам

Варіант №3.

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Внесено засновниками основні засоби, як внесок до статутного капіталу
2	Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва
3	Видано з каси заробітну плату робітникам підприємства
4	Повернено в касу залишок невитрачених підзвітних сум
5	Погашено з поточного рахунку заборгованість банку за короткостроковою позикою
6	Оприбутковано на склад готову продукцію, яка випущена з виробництва
7	З поточного рахунку погашено заборгованість іншим кредиторам
8	Витрачено грошові кошти підзвітною особою на потреби основного виробництва
9	Відпущено зі складу у виробництво сировину для виготовлення кулінарних виробів
10	Перераховано з поточного рахунку заборгованість до бюджету

Варіант №4.

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Придбано акції іншого підприємства з метою перепродажу
2	На склад від постачальників надійшов цукор
3	Придбано у фірми «Мрія» обладнання для офісу адміністратору ресторану
4	Погашено готівкою заборгованість перед фірмою «Мрія»
5	Затверджено звіт про відрядження директора підприємства. Витрати віднесено на витрати виробництва.
6	Сплачено «Харківенерго» за витрачену на виробництво електроенергію
7	Придбано поваром картоплю на ринку
8	Погашено заборгованість перед бюджетом
9	Оприбутковано на склад готову продукцію
10	Відпущено зі складу у виробництво сировину

Варіант №5.

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Надійшли рибні напівфабрикати на склад від постачальника
2	Списано сировину на витрати виробництва
3	Введено в експлуатацію збудований власними силами гараж
4	Надійшла у касу готівка від покупця
5	Оприбутковано на склад готову продукцію з виробництва
6	Видано з каси завгоспу на господарські потреби
7	Нараховано заробітну плату робітникам
8	Утримано податок на доходи фізичних осіб із заробітної плати працівників
9	Погашено заборгованість з поточного рахунку перед бюджетом
10	Повернено в касу готівку підзвітною особою

Варіант №6.

Номер операції	Зміст господарської операції
1	За рахунок прибутку поповнено статутний капітал підприємства
2	Оприбутковано на склад від постачальників алкогольні напої
3	Відпущено на потреби виробництва комплектуючі вироби
4	Погашено частково заборгованість перед постачальниками з поточного рахунку
5	Від дебіторів надійшли в касу грошові кошти
6	Перераховано з поточного рахунку заборгованість до бюджету
7	Надійшло на склад паливо
8	Передано у виробництво паливо
9	Виплачено з каси аванс на відрядження
10	Оприбутковано на склад готову продукцію, випущену з виробництва

Варіант №7.

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Видана працівнику підприємства готівка з каси в підзвіт на придбання фруктів
2	Витрачено підзвітною особою готівку на придбання фруктів
3	Повернута в касу невикористана підзвітною особою сума
4	Відпущено зі складу і витрачено сировину на виробництво продукції
5	Одержано кошти в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати
6	Видано з каси заробітну плату працівникам підприємства
7	Оприбутковано товари від постачальників
8	За рахунок прибутку поповнено резервний капітал
9	Надійшли кошти на валютний рахунок від іноземних покупців
10	Сплачено заборгованість постачальнику з поточного рахунку

Задача-Т2_3-6. Державна податкова інспекція у Центральному районі м. Дніпра надала показники діяльності різних підприємств за минулий звітний місяць.

На підставі балансового рівняння та даних для виконання вправи необхідно скласти баланси різних підприємств за скороченою формою балансу, що наведена в табл. 2.9. Розрахувати підсумки за кожним розділом та валюту балансу.

Дані для виконання завдання:

Ресторан «Надія» (тис. грн): кошти на рахунку в банку – 1 600; поточні зобов'язання перед банком – 1 300; статутний капітал підприємства – 8 000; готівка в касі – 720; векселі одержані – 1 080; заборгованість перед постачальниками – 1 500; заборгованість підзвітних осіб – 1 100; нерозподілений прибуток – 1 200; основні засоби – 3 000; виробничі запаси – 4 500.

Бар «Moximo» (тис. грн): основні засоби – 3 840; покупні товари – 4 600; розрахунки з оплати праці – 2 300; власний капітал – 4 200; доходи майбутніх періодів – 450; розрахунки з кредиторами – 1 900; малоцінні швидкозношувані предмети – 690; розрахунки з підзвітними особами – 520; заборгованість з податків – 2 200; заборгованість інших підприємств – 1 100; грошові кошти в касі – 300.

Кафе «Радуга» (тис. грн): грошові кошти на поточному рахунку – 8 300; виробничі запаси – 18 690; основні засоби – 115 090; прибуток – 5 100; статутний капітал – 135 000; розрахунки з оплати праці – 2 810; розрахунки з дебіторами – 5 790; розрахунки з підзвітними особами – 50; розрахунки з кредиторами – 2 250; заборгованість за розрахунками з бюджетом – 2 760.

Їдальня «Дитинство» (тис. грн): основні засоби – 6 700; нерозподілений прибуток – 4 200; паливо – 1 700; готова продукція – 5 000; незавершене виробництво – 6 450; каса в національній валюті – 520; довгострокові позики банку – 12 800; статутний капітал – 15 000; розрахунки зі страхування – 1 170; розрахунки з учасниками – 700; поточний рахунок у банку – 13 500.

Закусочна «Кулінічі» (тис. грн): статутний капітал – 36 500; виробничі запаси – 11 340; нематеріальні активи – 5 200; резервний капітал – 6 050; короткострокові кредити банків – 11 000; незавершене виробництво – 21 300; векселі видані – 1 420; готова продукція – 8 750; грошові кошти в національній валюті – 18 300; заборгованість перед постачальниками – 9 920.

Таблиця 2.9

Баланс підприємства «.....», тис.грн.

Активи	Сума	Пасиви	Сума
<i>I. Необоротні активи:</i>		<i>I. Власний капітал</i>	
....		
....		Усього за розділом I	
....		<i>II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>	
Усього за розділом I		
<i>II. Оборотні активи:</i>		Усього за розділом II	

...		<i>III. Поточні зобов'язання і забезпечення</i>	
....		
Усього за розділом II		Усього за розділом III	
<i>III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</i>		<i>IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття</i>	
Баланс		Баланс	

Задача-Т2_3-7. Кожне підприємство, зареєстроване в Україні, повинно вести бухгалтерський облік та складати фінансову звітність. Перш ніж скласти Баланс підприємства, головний бухгалтер складає оборотний лінійний баланс.

Головний бухгалтер виробничого підприємства «Бейліс», що займається виробництвом продуктів харчування та напоїв, за результатами господарської діяльності за минулий місяць склав оборотний баланс (табл. 2.10).

Необхідно на базі даних оборотного балансу скласти Баланс підприємства на початок та кінець звітного періоду за формою, що наведена в табл. 2.9. Розрахувати підсумки за кожним розділом та валюту балансу.

Таблиця 2.10

Оборотний баланс

№ рахунку	Сальдо на початок місяця		Обороти за місяць		Сальдо на кінець місяця	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7
10	3 400	-	1 100	120	4 380	-
201	12 500	-	6 200	8 900	9 800	-
203	3 400	-	-	2 800	600	-
22	1 500	-	-	-	1 500	-
23	21 790	-	15 100	19 900	16 990	-
26	3 500	-	21 200	17 000	7 700	-
301	450	-	3 600	4 000	50	-
311	18 100	-	32 750	44 850	6 000	-
312	11 200	-	150	-	11 350	-
361	10 400	-	19 200	16 300	13 300	-
377	4 670	-	3 520	5 190	3 000	-
40	-	30 000	-	-	-	30 000
424	-	10 450	-	2 100	-	12 550
43	-	2 000	-	-	-	2 000
441	-	8 500	2 600	-	-	5 900
601	-	8 000	500	-	-	7 500
631	-	23 110	22 000	9 480	-	10 590
65	-	1 240	1 240	1 520	-	1 520
661	-	3 870	3 870	4 250	-	4 250
662	-	540	540	-	-	-

671	-	3 200	3 200	360	-	360
701	-	-	16 740	16 740	-	-
714	-	-	210	210	-	-
719	-	-	50	50	-	-
745	-	-	1 300	1 300	-	-
791	-	-	22 600	22 600	-	-
901	-	-	13 000	13 000	-	-
91	-	-	3 400	3 400	-	-
949	-	-	1 240	1 240	-	-
Разом	90 910	90 910	195 310	195 310	74 670	74 670

Задача-Т2_3-8. Товариство з обмеженою відповідальністю «Перша приватна броварня» – виробник пива. Головний бухгалтер підприємства щомісяця складає форму №1 «Баланс», де містять відображення всі господарські засоби товариства та джерела їх формування на останню дату звітного місяця. Головний бухгалтер підприємства ТОВ «Балтика» надав виписку з Головної книги підприємства за звітний місяць.

Необхідно визначити розмір статутного капіталу ТОВ «Балтика» та валюту балансу, використовуючи дані, що наведені в табл. 2.11. Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця 2.11

Господарські засоби ТОВ «Перша приватна броварня» та джерела їх формування

Господарські засоби	Сума, грн
Основні засоби товариства	34 600
Короткострокові позики	1 500
Запаси сировини та матеріалів	12 640
Заборгованість підзвітних осіб	35
Грошові кошти та їх еквіваленти	22 150
Прибуток	4700
Резервний капітал	7 200
Статутний капітал	?

Задача-Т2_3-8. Приватне підприємство «Пузата хата» - резидент України – спеціалізується на виробництві кулінарних виробів. Підприємство працює у великих містах України та за кордоном. ПП «Пузата хата» є прибутковим. Приватне підприємство, згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», зобов'язане складати фінансову звітність, до складу якої входить **Баланс**. За звітний період головний бухгалтер підприємства склав Баланс. У табл. 2.12 наведено основні показники діяльності приватного підприємства «Пузата хата».

Визначте: суму оборотних активів на початок та кінець звітного періодів; як змінився показник оборотних активів підприємства «Пузата хата».

Таблиця 2.12

Показники балансу ПП «Пузата хата», тис.грн

Показник	На початок періоду	На кінець періоду,
Власний капітал	43 560	46 400
Витрати майбутніх періодів	1 160	1600
Забезпечення майбутніх витрат та платежів	6 700	8 650
Зобов'язання	18 300	16 150
Необоротні активи	21 400	20 780
Доходи майбутніх періодів	3 200	1 680
Оборотні активи	?	?
Валюта балансу	71 760	72 880

Задача-Т2_3-9. Підприємство «**Соковита**» спеціалізується на виробництві соків. Воно є резидентом України. Підприємство «**Соковита**» є прибутковим. На кінець звітної місяця головний бухгалтер заповнив Головну книгу підприємства «**Соковита**», виписка з якої наведена в табл. 2.13. Необхідно:

- класифікувати об'єкти бухгалтерського обліку за складом, розміщенням та джерелами їх утворення;
- визначити суму статутного капіталу;
- скласти баланс підприємства на кінець звітної періоду;
- розрахувати підсумки за кожним розділом та валюту балансу.

Баланс скласти за формою, що наведена в табл. 2.9.

Таблиця 2.13

Об'єкти бухгалтерського обліку		
№ з/п	Активи і пасиви	Сума, грн
1	Неоплачений капітал	12 000
2	Паливо	7 340
3	Транспортні засоби	35 200
4	Векселі одержані	2 200
5	Прибуток	8 600
6	Довгострокова позика банку	24 000
7	Заборгованість постачальникам	32 740
8	Статутний капітал	?
9	Заборгованість з оплати праці	11 890
10	Будівлі та споруди	18 300
11	Векселі видані	6 100
12	Грошові кошти	26 400
13	Заборгованість покупців	11 700
14	Виробничі запаси	20 700
15	Заборгованість підзвітних осіб	690
16	Доходи майбутніх періодів	1200

У статті "**Векселі одержані**" показується заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), виконані роботи та надані послуги, яка забезпечена вексями (II розділ Активу Балансу "**Оборотні активи**").

У статті "**Векселі видані**" показується сума заборгованості, на яку підприємство видало векселі на забезпечення поставок (робіт, послуг) постачальників, підрядчиків та інших кредиторів (IV розділ Пасиву Балансу "**Поточні зобов'язання**")

Задача-Т2_3-10. Відкрите акціонерне товариство «Хлібозавод Салтівський» є національним виробником хліба та хлібобулочних виробів. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» підприємство веде бухгалтерський облік і складає фінансову звітність. Для ведення господарської діяльності ВАТ «Хлібозавод Салтівський» щодня здійснює певні операції, що призводять до змін у складі активів та пасивів. У табл. 3.15 наведено деякі операції відкритого акціонерного товариства «Хлібозавод Салтівський», що були здійснені в минулому звітному періоді.

За результатами наведених операцій у табл. 2.14, використовуючи «+» для позначення збільшення і «-» для позначення зменшення величин, необхідно відобразити зміни, викликані в Балансі певними господарськими операціями.

Завдання слід виконати у вигляді таблиці, що наведена в табл. 2.15.

Таблиця 2.14

Господарські операції ВАТ «Хлібозавод Салтівський»

№	Зміст господарських операцій	Сума
1	Акцептовано рахунок ЗАТ «Будівельник» за виконані роботи з будівництва приміщення цеху	28 000
2	Перераховано з поточного рахунку в банку грошові кошти ЗАТ «Будівельник» за виконані роботи	33 600
3	Перераховано ТОВ «Металург» з поточного рахунку аванс за форми для хліба	15 600
4	Отримано борошно для виробництва продукції від постачальників – резидентів України	5 200
5	Сировину використано підприємством для виробництва продукції	4 600
6	Оприбутковано на склад готову продукцію, випущену з виробництва	8 100
7	Отримано до каси підприємства з поточного рахунку в банку грошові кошти для виплати заробітної плати	12 500
8	Виплачено заробітну плату робітникам підприємства	11 200
9	Видано грошові кошти з каси підприємства під звіт менеджеру Т.М. Зубко на господарські потреби	260
10	Оприбутковано миючі засоби для господарських потреб, придбані Т.М. Зубко	260
11	Отримано об'єкт основних засобів від засновника підприємства як внесок до статутного капіталу	6 000
12	Отримано на поточний рахунок у банку грошові кошти від покупця за раніше відвантажену продукцію	27 000
13	Видано вексель у погашення заборгованості постачальникам – резидентам України	4 140
14	Перераховано з поточного рахунку в бюджет податок на прибуток	1 380
15	Отримано кредит банку в національній валюті на 3 роки	20 000
16	Отримано простий вексель від підприємства – резидента України – за відвантажену раніше продукцію	1 750
17	Частину невикористаного прибутку спрямовано до резервного фонду	3 500

18	За рахунок короткострокового кредиту банку погашено заборгованість за виданим векселем	1 800
19	Утримано із заробітної плати податок з доходів фізичних осіб	470
Акцептувати – затверджувати до оплати грошові документи;		

Таблиця 2.15

Зміни в балансі ВАТ «Хлібзавод Салтівський»
під впливом господарських операцій

№	Зміст господарських операцій	Сума	Вплив на		
			активи	зобов'язання	капітал
1					
2					
...					

Задача-Т2_3-11. У табл. 2.16 наведена виписка з Балансу підприємства «Дон Маре» на початок звітної місяця.

Таблиця 2.16

Виписка з Балансу підприємства «Дон Маре» на початок звітної місяця

Актив	Сума	Пасив	Сума
Основні засоби	32 600	Статутний капітал	45 000
Виробничі запаси	12 590	Прибуток	8 600
Незавершене виробництво	27 400	Кредити банків	20 000
Грошові кошти	5 200	Розрахунки з оплати праці	4 190
Разом	?	Разом	?

На підприємстві здійснено шість господарських операцій:

1. Відпущено у виробництво для виготовлення продукції сировини на суму 5 100 грн.

Ця операція викличе ____ залишку матеріалів та ____ витрат виробництва на ____ грн. Валюта балансу складе ____.

2. За рішенням засновників частину прибутку спрямовано на поповнення статутного капіталу – 5 000 грн.

Друга операція викличе ____ статутного капіталу й одночасно __ прибутку на ____ грн. Валюта балансу складе ____.

3. Надійшли від засновників нові основні засоби в рахунок збільшення статутного капіталу на 12 500 грн.

Третя операція викличе ____ основних засобів і одночасно статутного капіталу на ____ грн. При цьому валюта балансу складе ____.

4. Виплачена працівникам та службовцям заробітна плата з каси підприємства в сумі 3 890 грн.

Четверта операція викличе ____ залишку коштів у касі й одночасно ____ заборгованості перед працівниками та службовцями із заробітної плати в сумі ____ грн. Валюта балансу за активом та пасивом складе ____.

5. Отримано на поточний рахунок у банку короткостроковий кредит банку строком на 6 місяців.

П'ята операція викличе ____ грошових коштів на поточному рахунку в банку та одночасно ____ кредиторської заборгованості за розрахунками з банком.

6. Отримано на поточний рахунок у банку внесок у капітал від засновника підприємства.

Шоста операція викличе ____ грошових коштів на поточному рахунку в банку та одночасно ____ капіталу.

Зміни, викликані наведеними господарськими операціями, відобразимо в табл. 2.17.

Таблиця 2.17

Зміни у структурі Балансу

Актив			Пасив		
Склад майна	Початковий залишок	Його зміни	Склад джерел	Початковий залишок	Його зміни
Основні засоби			Статутний капітал		
Виробничі запаси			Прибуток		
Незавершене виробництво			Кредити банків		
Грошові кошти			Розрахунки з оплати праці		
Разом			Разом		

Задача-Т2_3-12. Товариство з обмеженою відповідальністю «Пронто» є виробником продовольчих товарів. Підприємство має добре налагоджену роздрібну збутову мережу на території України.

Протягом звітного періоду на підприємстві було здійснено низку господарських операцій. У табл. 2.18 наведено господарські операції та їх вплив на Баланс підприємства.

Необхідно перевірити, чи правильно відображено вплив господарських операцій на Баланс підприємства «Пронто».

Таблиця 2.18

Господарські операції ТОВ «Пронто»

№	Зміст господарської операції	Вплив на	
		активи	пасиви
1	Отримано сировину для виготовлення продукції від постачальників – резидентів України	+	+
2	Видано простий вексель у погашення заборгованості постачальникам	+	-
3	Готова продукція передана з цеху на склад	+ -	

4	Грошові кошти з каси підприємства здано на поточний рахунок у банку	+ -	
5	Видана заробітна плата робітникам підприємства		+ -
6	Отримана орендна плата за наступні 3 місяці	+	+
7	Отримано офісні меблі від виробника	+	-
8	Видано грошові кошти з каси підприємства під звіт головному бухгалтеру на придбання бланків	+ -	
9	Утримано із заробітної плати внески у фонди соціального страхування	-	-
10	Сплачено з поточного рахунку в банку за підписку на періодичні видання ВД «Фактор» на наступний квартал		+ -
11	Перераховано в бюджет податки та збори	-	-
12	Відпущено сировину зі складу для виробництва продукції підприємства	+ -	

Задача-Т2_3-13. У табл. 2.19 необхідно показати вплив наведених операцій на баланс, використовуючи «↑» для позначення збільшення, «↓» для позначення зменшення і «—» для позначення відсутності впливу відповідних показників.

Таблиця 2.19

Реєстраційний журнал

№ з/п	Зміст господарської операції	Вплив на:			
		активи	зобов'язання	капітал	валюту балансу
1	Сплачено кредиту 700 грн готівкою				
2	Придбано прилади за 2 000 грн з оплатою готівкою				
3	Придбано товари в кредит на суму 275 грн				
4	Власник вніс ще 500 грн готівкою в рахунок поповнення статутного капіталу				
5	Надійшла позика від банку в розмірі 2 000 грн				
6	Від дебітора надійшла готівка – 50 грн				
7	Покупець повернув товари на суму 80 грн				
8	Придбано торговельне приміщення за 5 000 грн з оплатою з поточного рахунку				
9	Придбано в кредит автофургон за 500 грн				
10	Виплачено аванс готівкою в розмірі 1 000 грн фірмі "Імпульс"				

11	Придбано товари на 150 грн з оплатою з поточного рахунку				
12	Власник вніс в касу підприємства додатково 5 000 грн				
13	Повернено постачальнику товари на суму 60 грн				
14	Придбано товари на 220 грн в кредит				
15	Власник вилучив 100 грн готівкою на свої потреби				
16	Сплачено кредиту 190 грн з поточного рахунку				

Задача-Т2_3-14. У

До якого розділу активу чи пасиву слід віднести наступні показники:

Таблиця 2.20

Показники балансу підприємства

№	Показники балансу підприємства	Розділи	
		активу	пасиву
1.	грошові кошти в касі підприємства;	II р.	–
2.	заборгованість підприємства перед пенсійним фондом;	–	III р.
3.	вартість основних засобів;		
4.	нерозподілений збиток;		
5.	виробничі запаси;		
6.	нерозподілений прибуток;		
7.	витрати майбутніх періодів;		
8.	пайовий капітал;		
9.	збиток;		
10.	доходи майбутніх періодів;		
11.	заборгованість підприємства перед постачальником;		
12.	внески учасників підприємства;		
13.	необоротні активи та групи вибуття;		
14.	неоплачений капітал;		
15.	векселя видані;		
16.	додаткове пенсійне забезпечення;		
17.	векселя одержані;		
18.	дооцінка активів;		
19.	емісійний дохід;		
20.	страхові резерви;		
21.	заборгованість матеріально відповідальної особи за заподіяні збитки;		
22.	короткострокові позики банку;		
23.	цільове фінансування;		
24.	МПП (малоцінні та швидкозношувані предмети);		
25.	статутний капітал;		

Контрольні питання

1. Розкрийте сутність бухгалтерського балансу. Який зміст і будова бухгалтерського балансу?
2. Яка структура балансу (звіту про фінансовий стан)?
3. Поясніть, що є критерієм віднесення певного активу до групи необоротних активів.
4. Дайте визначення та охарактеризуйте складові частини власного капіталу.
5. Дайте визначення та охарактеризуйте складові частини зобов'язань підприємства.
6. Поясніть, що називають статтею балансу.
7. Активні та пасивні статті балансу.
8. Поясніть, чим викликана рівність активу та пасиву балансу.
9. Поясніть, у чому полягає сутність чотирьох типів балансових змін.
10. Охарактеризуйте відмінності необоротних та оборотних активів.
11. Розкрийте сутність поняття необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу.
12. Які є типові зміни в балансі, що зумовлені господарськими операціями?
13. Поясніть відмінності між зобов'язаннями та забезпеченнями підприємства.
14. В чому суть першого типу змін в балансі?
15. В чому суть другого типу змін в балансі?
16. В чому суть третього типу змін в балансі?
17. В чому суть четвертого типу змін в балансі?

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

План:

1. Визначення активних та пасивних рахунків.
2. Бухгалтерські проведення за наведеними господарськими операціями.
3. Реєстраційний журнал господарських операцій.

Питання для обговорення на семінарських заняттях:

1. Порядок визнання фінансових інвестицій активами.
2. Документування господарських операцій з обліку інвестицій.
3. Методи оцінювання фінансових інвестицій.
4. Характеристика П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції».
5. Характеристика П(С)БО 13 «Фінансові інструменти».
6. Загальні аспекти обліку запасів.
7. Характеристика рахунків з обліку запасів.
8. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.
9. Особливості обліку товарів.
10. Інвентаризація запасів.
11. Характеристика рахунків з обліку власного капіталу.
12. Порядок формування, зміни та облік статутного та пайового капіталу.
13. Особливості формування та використання додаткового та резервного капіталу.
14. Облік та використання нерозподіленого прибутку.
15. Особливості формування, обліку та використання неоплаченого та вилученого капіталу.

Практичні завдання та задачі:

Задача-ТЗ 3-1. На підставі даних для виконання завдання визначити активні та пасивні рахунки. Результати представити таблично.

Дані для виконання:

1) земельні ділянки; 2) тварини; 3) паливо; 4) розрахунки з підзвітними особами; 5) короткострокові векселі одержані; 6) довгострокові позики; 7) сировина й матеріали; 8) малоцінні та швидкозношувані предмети; 9) статутний капітал; 10) нерозподілений прибуток; 11) цільове фінансування і цільові надходження; 12) виробництво; 13) каса; 14) готова продукція; 15) розрахунки за виплатами працівникам; 16) розрахунки за податками й платежами; 17) резервний капітал; 18) розрахунки з постачальниками та підрядниками; 19) доходи майбутніх періодів; 20) бібліотечні фонди; 21) довгострокові векселі видані; 22) знос основних засобів; 23) капітальне будівництво; 24) довгострокові біологічні активи; 25) витрати майбутніх періодів; 26)

розрахунки за претензіями; 27) інвестиційна нерухомість; 28) гудвіл; 29) нематеріальні активи; 30) розрахунки з покупцями та замовниками; 31) товари.

Задача-ТЗ_3-2. Необхідно, користуючись правилами складання бухгалтерських записів, скласти бухгалтерські проведення за наведеними господарськими операціями та вказати тип господарської операції.

Правила складання бухгалтерських записів:

- 1. Визначити об'єкти обліку, на яких відбулися зміни під впливом господарської операції.**
- 2. Вибрати відповідні їм синтетичні рахунки, визначити структуру їх щодо балансу (активний, пасивний).**
- 3. Відобразити на рахунках операцію методом подвійного запису**

Наприклад:

Зміст господарських операцій	Кореспондуючі рахунки	
	дебет	кредит
Зарахований на поточний рахунок короткостроковий кредит банку	311	601

або: Дебет 311 «Поточні рахунки в національній валюті» – Кредит 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»

Дані для виконання:

1. Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку.
2. Одержано в касу з поточного рахунку грошові кошти.
3. Видано з каси грошові кошти під звіт на господарські витрати.
4. Прийняті в касу залишки підзвітних сум.
5. Надійшли від постачальників матеріали.
6. Відпущено на виробництво зі складу матеріали.
7. Перераховано з поточного рахунку: заборгованість постачальникам за матеріали; податок на прибуток; ПДВ до бюджету.
8. Збільшення статутного капіталу за рахунок резервного капіталу.
9. Виплачено з каси заробітну плату працівникам підприємства.
10. Отримано на поточний рахунок кошти від дебіторів.
11. Придбано підзвітною особою паливо.
12. Оприбутковано з виробництва готову продукцію.
13. Утримано з нарахованої заробітної плати податок з доходів фізичних осіб.
14. Погашено заборгованість перед фондом соціального страхування з поточного рахунку.
15. Придбано будівельні матеріали за готівку.
16. Повернуто з основного виробництва на склад невикористані сировину та матеріали.

17. Передані малоцінні та швидкозношувані предмети на виробництво продукції.
18. Одержані в касу з поточного рахунку грошові кошти на виплату авансів робітникам на відрядження.
19. Невиплачену заробітну плату переведено на депонент.
20. Отримано аванс від покупця.
21. Нараховано амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення.
22. Надійшла на поточний рахунок у банку від покупців виручка за реалізовану продукцію.
23. Оприбутковано безоплатно основні засоби.
24. Погашено заборгованість за придбані товари.
25. Нараховані відсотки за короткостроковим кредитом банку.
26. Оприбутковані на склад напівфабрикати, випущені основним виробництвом.
27. Нарахована заробітна плата:
 - робітникам основного виробництва;
 - робітникам, що обслуговують виробничий процес;
 - працівникам адміністративних підрозділів.
28. Прийнято товарно-матеріальні цінності на відповідальне зберігання.
29. Кредиторська заборгованість постачальнику погашена за рахунок короткострокової позики банку.

Задача-ТЗ_3-3. Розкрити зміст господарських операцій на підставі наданих у табл. 3.1 кореспонденцій рахунків.

Наприклад:

бухгалтерське проведення: дебет рахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті» і кредит рахунку 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті» – 500 000 грн.

Відповідь:

операція відображає надходження на поточний рахунок підприємства короткострокового кредиту банку. У результаті даної операції збільшилась сума коштів на поточному рахунку та збільшилась заборгованість банку за кредитом.

Таблиця 3.1

Кореспонденція рахунків

№ з/п	Код і назва рахунку, субрахунку		Сума, грн
	дебет	кредит	
1.	301 «Каса в національній валюті»	372 «Розрахунки з підзвітними особами»	400
2.	23 «Виробництво»	131 «Знос основних засобів»	30 000
3.	372 «Розрахунки з підзвітними особами»	301 «Каса в національній валюті»	600
4.	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	60 «Короткострокові кредити банку»	5 000

5.	201 «Матеріали»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	2 000
6.	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	2 000
7.	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	3 000
8.	92 «Адміністративні витрати»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	2 000
9.	23 «Виробництво»	25 «Напівфабрикати»	1 210
10.	23 «Виробництво»	207 «Запасні частини»	825
11.	661 «Розрахунки за заробітною платою»	301 «Каса в національній валюті»	1500
12.	26 «Готова продукція»	23 «Виробництво»	40 000
13.	65 «Розрахунки за страхуванням»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	800
14.	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	372 «Розрахунки з підзвітними особами»	900
15.	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	3000
16.	91 «Загальновиробничі витрати»	201 «Матеріали» 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	700 900
17.	661 «Розрахунки за заробітною платою»	662 «Розрахунки з депонентами»	400
18.	024 «Товари, прийняті на комісію»	91 «Загальновиробничі витрати»	3 500
19.	23 «Виробництво»	01 «Орендовані необоротні активи»	1 600
20.	28 «Товари»	632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»	2500
21.	92 «Адміністративні витрати»	201 «Сировина і матеріали»	600
22.	661 «Розрахунки за заробітною платою»	24 «Брак у виробництві»	300
23.	632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	1000
24.	24 «Брак у виробництві»	201 «Матеріали»	650
25.	641 «Розрахунки за податками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	120
26.	301 «Каса в національній валюті»	375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків»	700
27.	93 «Витрати на збут»	209 «Інші матеріали»	900
28.	23 «Виробництво»	24 «Брак у виробництві»	450

Задача-ТЗ_3-4. Вибрати правильний варіант кореспонденції рахунків наведених в табл. 3.1-а господарських операцій.

Перелік господарських операцій

	Дані для виконання	Сума, грн.	Варіант відповіді	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6
1	Оплачено з поточного рахунку в банку постачальникам за одержані матеріали	1500	1	685	311
			2	631	311
			3	631	301
			4	201	311
			5	201	301
2	Нарахована заробітна плата робітникам за виготовлення кондитерських виробів	12000	1	91	661
			2	23	661
			3	26	661
			4	10	661
			5	92	661
3	Нарахована заробітна плата начальнику цеха	2500	1	23	661
			2	90	661
			3	91	661
			4	92	661
			5	661	23
4	Видана з каси заробітна плата працівникам підприємства	14000	1	301	66
			2	66	301
			3	311	301
			4	66	311
			5	372	301
5	Одержано в касу готівку з поточного рахунку для виплати заробітної плати	14000	1	301	60
			2	301	66
			3	311	66
			4	301	311
			5	311	301
6	Видано гроші з каси в підзвіт менеджеру на відрядження	500	1	64	301
			2	301	311
			3	372	301
			4	66	301
			5	63	301
7	Надійшли від постачальників і оприбутковані на склад матеріали за фактичною собівартістю	1800	1	20	685
			2	10	631
			3	631	20
			4	20	311
			5	20	631
8	Відпущені зі складу і витрачені матеріали за обліковими цінами на виробництво продукції «А» і «Б»	3000	1	26	201
			2	90	201
			3	91	201
			4	23	201

			5	92	201
9	Оприбутковано готову продукцію на склад	40000	1	26	91
			2	26	90
			3	26	23
			4	26	92
			5	20	23
10	Надійшли кошти за реалізовану продукцію на поточний рахунок	50000	1	30	36
			2	311	37
			3	311	36
			4	311	63
			5	311	26
11	Зараховано короткострокову позику на поточний рахунок	4000	1	311	301
			2	311	36
			3	311	63
			4	60	311
			5	311	60
12	Погашена (сплачено з поточного рахунку) заборгованість банку за отримані короткострокові позики	2000	1	63	60
			2	311	60
			3	60	311
			4	301	60
			5	60	301
13	Нарахована амортизація обладнання встановленого в цеху основного виробництва	6000	1	91	13
			2	23	13
			3	15	13
			4	13	15
			5	92	13

Задача-ТЗ_3-5. 1. Відкрити рахунки за даною в табл. 3.2 формою і, записати наведені в табл. 3.3 суми залишків відповідно за дебетом або кредитом рахунку. [Схеми побудови активного та пасивного рахунків наведено на рис. 3.1.](#)

2. Скласти реєстраційний журнал господарських операцій, наданих у табл. 3.4. Установити кореспонденцію рахунків за кожною з них (табл. 3.5), користуючись [Планом рахунків](#). Підрахувати загальну суму за журналом реєстрації.

3. Записати господарські операції на рахунках методом подвійного запису (рис. 3.1).

4. Користуючись наведеною на [рис. 3.2](#) схемою визначення кінцевого сальдо, підрахувати за кожним рахунком дебетові та кредитові обороти, вивести сальдо на кінець місяця.

5. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками (табл. 3.6).

6. Скласти бухгалтерський баланс на 31 березня за діючою формою.

7. Скласти реєстраційний журнал господарських операцій за наведеною в табл. 3.5 формою.

Рис. 3.1. Схеми побудови рахунків

Таблиця 3.2

Рахунок _____
(шифр та назва синтетичного рахунку)

№ операції	Зміст операції	Дебет	Кредит
	Сальдо початкове		
	Оборот за місяць		
	Сальдо кінцеве		

Таблиця 3.3

Дані статей балансу підприємства на 1 березня 202** р.

№ з/п	Статті балансу	Сума, в грн	
		актив	пасив
1	Основні засоби (первісна вартість)	850 000	
2	Сировина й матеріали	50 000	
3	Паливо	4 000	
4	Незавершене виробництво	8 000	
5	Готова продукція	6 000	
6	Каса в національній валюті	100	
7	Поточний рахунок у національній валюті	70 000	
8	Розрахунки з іншими дебіторами	2 000	
9	Статутний капітал		942 000
10	Короткострокові позики		10 000
11	Розрахунки з постачальниками та підрядниками		23 000
12	Розрахунки за виплатами працівникам		9 000
13	Розрахунки з іншими кредиторами		1 000
14	Нерозподілений прибуток		5 100
Усього		990 100	990 100

Таблиця 3.4

Господарські операції за березень звітного року

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, в грн	
		часткова	загальна
1	2	3	4
1	Надійшли безкоштовно основні засоби		25 000
2	Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку		5 000
3	Надійшли на склад від постачальників матеріали (гроші не сплачені)		10 000
4	Відпущено на виробництво матеріали зі складу		40 000
5	Витрачено паливо на технологічні потреби основного виробництва		3 000
6	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва		15 000
7	Отримано в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати		20 000
8	Видано з каси заробітну плату робітникам і службовцям		18 000
9	Невиплачена заробітна плата депонована		2 000
10	Здана до складу з виробництва готова продукція		6 000
11	Отримано до каси на господарські витрати		200
12	Видано з каси О. А. Гордієнко під звіт на господарські витрати		180
13	Придбані О. А. Гордієнко матеріали		160
14	Прийняті в касу залишки підзвітних сум		20
15	Випущені з виробництва й оприбутковані на склад напівфабрикати		3 000
16	Перераховано з поточного рахунку на погашення заборгованості:		
	а) постачальникам	20 000	
	б) банку на погашення позики	13 000	
	в) різним кредиторам	1 000	34 000
17	Отримано на поточний рахунок від дебіторів у погашення заборгованості		1 000

Активний рахунок

$$\text{Кінцеве сальдо} = \text{Початкове сальдо} + \text{Дебетовий оборот} - \text{Кредитовий оборот}$$

Пасивний рахунок

$$\text{Кінцеве сальдо} = \text{Початкове сальдо} + \text{Кредитовий оборот} - \text{Дебетовий оборот}$$

Рис. 3.2. Визначення кінцевого сальдо

Таблиця 3.5

Журнал реєстрації господарських операцій за березень 20__р.

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, в грн		Кореспонденція рахунків	
		часткова	загальна	Дебет	Кредит
1.					
2.					
3.					

Таблиця 3.6

Оборотна відомість за синтетичними рахунками

Код рахунку	Назва рахунку	Сальдо на 01.03.20__р.		Обороти за місяць		Сальдо на 31.03.20__р.	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
	Разом						

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення поняття рахунків бухгалтерського обліку як елементу його методу.
2. У чому полягає принцип відкриття рахунків і чому рахунок має дві частини: дебет і кредит?
3. Яку будову мають рахунки бухгалтерського обліку?
4. Як поділяються рахунки по відношенню до балансу?
5. Яка схема записів господарських операцій на активних рахунках?
6. Яка схема записів господарських операцій на пасивних рахунках?
7. Дайте визначення поняття активно-пасивного рахунку. Яка схема записів господарських операцій на активно-пасивних рахунках?
8. Чому активні рахунки відрізняються від пасивних?
9. Що означають терміни «дебет» і «кредит» рахунку?
10. Як визначається кінцеве сальдо на активних і пасивних рахунках?
11. Для чого потрібні позабалансові рахунки?
12. Назвіть методику складання бухгалтерських проводок?
13. Дайте визначення подвійного запису як елементу методу бухгалтерського обліку.
14. У чому полягає різниця у визначенні кінцевого сальдо в активних і пасивних рахунках?
15. У чому полягає значення подвійного запису?

16. Дайте визначення кореспонденції рахунків.
17. В чому сутність контитування?
18. Дайте визначення простої і складної бухгалтерської проводки.
- 19.3 якою метою складається реєстраційний журнал господарських операцій?
20. Дайте визначення понять «синтетичні» і «аналітичні рахунки», «субрахунки».
- 21.3 якою метою на підприємстві організовується синтетичний і аналітичний облік?
22. Дайте визначення дебетових і кредитових оборотів на рахунку.
23. Розкрити взаємозв'язок між синтетичним і аналітичним обліком.
24. Яке призначення синтетичного і аналітичного обліку?
25. Дайте характеристики синтетичних і аналітичних рахунків.
26. У чому полягає контрольна функція аналітичного обліку?
27. Дайте визначення оборотної відомості за синтетичними рахунками та оборотної відомості за аналітичними рахунками і сформулюйте їх призначення.
28. Поясніть рівність підсумків граф оборотної відомості. Які можливі помилки? 29. У чому полягає сутність шахового принципу побудови оборотних відомостей?
30. У чому полягає контрольна функція оборотних відомостей?
31. Які особливості перенесення сум кінцевих залишків з оборотної відомості за синтетичними рахунками в бухгалтерський баланс?
32. Розкрийте взаємозв'язок між балансом і рахунками.
33. Яке практичне значення має класифікація рахунків?
34. Що відображає класифікація рахунків за економічним змістом?
35. Наведіть приклади рахунків: господарських коштів; джерел коштів; господарських процесів та їх результатів .
36. Як класифікують рахунки бухгалтерського обліку за структурою і призначенням?
37. Наведіть приклади рахунків: основних і регулюючих; контрарних; фінансово-результативних.
38. Що відображається на балансових рахунках?
39. Що таке План рахунків? За якою ознакою в ньому згруповано рахунки?
40. Поясніть структуру коду бухгалтерського рахунку.

Тема 4. Оцінювання та калькуляція. Облік господарських процесів

План:

1. Системи калькулювання собівартості;
2. Облік процесу постачання;
3. Облік процесу виробництва;
4. Облік процесу реалізації.

Питання для обговорення на семінарських заняттях:

1. Поняття, класифікація та оцінювання довгострокових зобов'язань.
2. Облік довгострокових зобов'язань.
3. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями.
4. Облік поточних зобов'язань за розрахунками з учасниками.
5. Визначення заробітної плати, основна і додаткова заробітна плата.
6. Форми та системи оплати праці.
7. Первинний облік особового складу.
8. Облік заробітної плати у натуральній формі.
9. Облік розрахунку щорічних та додаткових відпусток.
10. Економічний зміст реалізації продукції (робіт, послуг).
11. Облік інших витрат.

Практичні завдання та задачі:

Задача-Т4_3-1. Необхідно:

- 1) скласти планову калькуляцію з виготовлення готової продукції;
- 2) результати подати згідно з формою, що наведено у табл. 4.1.

Вихідні дані: на консервному заводі планується виготовлення томатів консервованих (3 л) у кількості 30 тис. ум. банок.

Основними статтями калькуляції є:

- витрати сировини і допоміжних матеріалів, у т.ч.: томати – 1,5 кг за ціною 1,2 грн; перець – 0,1 кг за ціною 1,00 грн; часник – 0,1 кг за ціною 4,00 грн; спеції на суму 0,45 грн; вартість скляної банки 3 л. – 0,80 грн; вартість кришки 0,20 грн.
- заробітна плата робітників виробництва нараховується виходячи з обсягів виробленої продукції та технологічних етапів обробки сировини і матеріалів. Відповідно до норм, за виготовлення 1000 ум.бн. томатів консервованих заробітна плата складає 35 грн;
- витрати за нормами на експлуатацію машин та обладнання на одиницю готової продукції становлять 0,10 грн;
- загальновиробничі витрати складають 1600.00 грн;
- рівень рентабельності 25 %.

Таблиця 4.1

Планова калькуляція виробництва томатів консервованих

№	Показники	За нормативами на 1 ум.бн.		Сума, грн
		Кількість	Сума, на од.	
1.	Сировина і матеріали			
2.	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби			
3.	Основна заробітна плата			
4.	Відрахування на соціальне страхування			
5.	Витрати на утримання та експлуатацію устаткування			
6.	Загальновиробничі витрати			
7.	Виробнича собівартість			
8.	Планова рентабельність			
9.	Ціна реалізації			

Задача-Т4_3-2. Є такі вихідні дані: підприємство виготовляє продукцію «П». Протягом червня фактичні витрати на виробництво продукції становили: матеріали – 60 000 грн; комплектуючі вироби – 40 000 грн; заробітна плата робітникам – 80 000 грн; відрахування на соціальне страхування – 30 000 грн; загальногосподарські витрати – 10 400 грн.

Протягом червня підприємство випустило та реалізувало 100 шт. виробів «П». Ціна реалізації становить 2 898 грн за одиницю. Податок на прибуток нараховується згідно з чинним законодавством.

На 100 шт. готових виробів витрачено 414 шт. комплектуючих на суму 41 400 грн. За стандартною (нормативною) собівартістю стандартні витрати комплектуючих на 100 одиниць готових виробів повинні становити 400 шт. по 95 грн за штуку.

Необхідно:

- скласти калькуляцію фактичної собівартості всієї готової продукції та одиниці продукції «П» за місяць;
- визначити відхилення від стандартів (норм) по комплектуючих виробам у собівартості продукції;
- скласти скорочений звіт про прибутки та визначити рентабельність виробу «П» за прибутком від реалізації та чистим прибутком.

Задача-Т4_3-3. Є такі вихідні дані: підприємство придбало виробниче обладнання вартістю 14 800 грн, з урахуванням ПДВ. Витрати на транспортування обладнання – 360 грн, з урахуванням ПДВ; витрати на монтаж – 200 грн.

Об'єкт основних засобів введено в експлуатацію **за первісною вартістю** – ? (треба визначити).

На підприємство надійшли матеріали, які призначено для виробництва – 12000 грн, з урахуванням ПДВ; перераховано автотранспортному підприємству

за доставку матеріалів – 420 грн, з урахуванням ПДВ, і нараховано заробітну плату працівникам за розвантаження матеріалів – 200 грн; здійснено нарахування на заробітну плату, на соціальні заходи згідно з чинним законодавством – 76 грн. матеріали оприбутковано на склад.

У III кварталі п.р. на підприємстві:

- відпущено зі складу та використано на виробництво готової продукції сировину і матеріали за купівельними цінами – 12 000 грн; Транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ), що припадають на списані у виробництво матеріали – 1 500;
- нараховано заробітну плату основним робітникам виробництва – 3 000 грн;
- здійснені нарахування на заробітну плату на соціальне страхування згідно з чинним законодавством – 1 141 грн;
- нараховано амортизацію виробничого обладнання – 569 грн;
- списано, згідно з розрахунком, загальновиробничі витрати на собівартість виробленої готової продукції – 2500 грн;
- надійшла на склад і оприбуткована готова продукція (3 тис. одиниць) за обліковими цінами на суму 21 000 грн.

Витрати за планом: сировина і матеріали – 11 000 грн; заробітна плата основним робітникам – 3 100 грн; нарахування на заробітну плату та на соціальні заходи – 1 179 грн; амортизація виробничого обладнання – 570 грн; загальновиробничі витрати – 2 000 грн; випуск продукції – 2900 одиниць.

Необхідно:

1) Визначити первісну вартість придбаних основних засобів, фактичну собівартість придбаних матеріалів, фактичну собівартість виготовленої готової продукції та одиниці продукції;

2) Скласти калькуляцію виробничої собівартості виготовленої продукції.

Задача-Т4 3-4. За вихідними даними табл. 4.2 необхідно:

1. Визначити первісну вартість обладнання, що надійшло від постачальника.
2. Скласти журнал реєстрацій господарських операцій з придбання та введення в експлуатацію об'єкта основних засобів (див. табл. 4.3).

Таблиця 4.2

Дані про надходження пресу гідравлічного на ВАТ «Дніпро»
за листопад ц.р.

Дата	Витрати підприємства, що пов'язані з придбанням пресу гідравлічного	Сума, грн.
10.11		30 600
10.11		480
10.11		120
14.11	Витрати з монтажу обладнання: - заробітна плата - відрахування на соціальні заходи (37,5%)* - паливно-мастильні матеріали	510 ? 90

Відрахування на соціальні заходи розраховується відносно загального розміра витрат на оплату праці, визначених законодавством, а саме:

На обов'язкове державне пенсійне страхування ставка збору становить 32 %.

Збір на обов'язкове соціальне страхування здійснюється за ставкою 4 %, а обов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття – 1,5 %.

Об'єкт введено в експлуатацію згідно акту приймання-передачі основних засобів №12 від 15.11.ц.р.

Таблиця 4.3

Журнал реєстрації господарських операцій ВАТ «Дніпро»

за листопад ц.р.

№ з/п	Дата	Зміст господарських операцій	Дт	Кт	Сума, грн.
1					
...					
		Разом:	×	×	?

Задача-Т4_3-5.

А) За вихідними даними необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій з обліку витрат виробництва за листопад ц.р. ВАТ «Дніпро».

Таблиця 4.4

Залишки по синтетичному рахунку **23 «Виробництво»**, грн.

№ з/п	Показники	Аналітичні рахунки		Разом
		23.1 «А»	23.2 «Б»	
1	Незавершене виробництво на 01.11 ц.р.	10 730	3 120	13 850
2	Незавершене виробництво на 30.11 ц.р.	8 700	11 200	19 900

Таблиця 4.5

Дані про витрати виробництва цеху №1 за листопад ц.р.

№ з/п	Документ	Зміст господарських операцій	Сума, грн. за видами продукції	
			«А»	«Б»
1	Вимоги	Відпущено зі складу і використано для виробництва продукції матеріали:	13 700	9 740
2	Розрахункова відомість	Нарахована заробітна плата робітникам виробництва	12 400	8 600
3	Розрахунок бухгалтерії	Здійснено відрахування на соціальні заходи від заробітної плати робітників виробництва згідно чинного законодавства (умовно 37,5%)	?	?
4	Вимоги	Відпущено зі складу та використано для виробничих потреб паливо	1 700	510
5	Розрахункова відомість Розрахунок бухгалтерії Вимоги Розрахунок	Відображено в обліку загальновиробничі витрати (поділити між видами продукції 50/50): - нарахована заробітна плата цеховому персоналу - здійснено відрахування на соціальні заходи (37,5%) - використано матеріали на загальновиробничі потреби - нарахований знос по об'єктах загальновиробничого	5 200 ? 7 100 570	

	амортизації Рахунки постачальників	призначення - прийнято до оплати рахунки постачальників за воду, газ, електроенергію (у т.ч. ПДВ) Разом	4 200 ?	
6	Розрахунок бухгалтерії	Списано та включено до собівартості готової продукції витрати від браку	?	?
7	Розрахунок бухгалтерії	Розподілено та списано на витрати виробництва загальновиробничі витрати	?	?
8	Накладна	Оприбутковано на склад із виробництва готову продукцію за фактичною собівартістю: - 150 шт. продукції «А» - 530 шт. продукції «Б» Разом	? ? ?	

Таблиця 4.6

**Журнал реєстрації господарських операцій ВАТ «Дніпро»
за листопад ц.р.**

№ з/п	Дата	Зміст господарських операцій	Дт	Кт	Сума, грн.
1					
2					
...					
		Разом:	×	×	?

Б) Виконати бухгалтерські розрахунки:

- відрахувань на соціальні заходи згідно чинного законодавства;
- фактичної собівартості готової продукції.

Скласти калькуляцію собівартості готової продукції за листопад ц.р. ВАТ «Дніпро».

Таблиця 4.7

Калькуляція фактичної собівартості готової продукції

№ з/п	Статті витрат	Витрати за видами продукції	
		«А»	«Б»
1	Сировина і матеріали		
2	Паливо та енергія		
3	Заробітна плата		
4	Відрахування на соціальні заходи		
5	Витрати від браку		
6	Загально виробничі витрати		
7	Інші виробничі витрати		
Разом витрат за місяць			
НЗП на початок місяця (+)			
НЗП на кінець місяця (–)			
Фактична виробнича собівартість випуску			
Випуск продукції за місяць (шт.)			
Фактична собівартість одиниці продукції			

Питання:

1. Дайте визначення терміну «документ».
2. Яка мета складання документа бухгалтерського обліку?
3. Охарактеризуйте документацію як елемент методу бухгалтерського обліку.
4. Що таке реквізит документа?
5. Назвати загальні реквізити для всіх документів.
6. Які пред'являються вимоги до оформлення паперових документів?
7. Які документи відносяться до розподільних?
8. Які документи є внутрішніми? Наведіть приклади.
9. Які документи є зовнішніми? Наведіть приклади.
10. Що є підставою для відображення в обліку господарських операцій?
11. Дайте визначення терміну «облікові реєстри».
12. Назвіть форми бухгалтерського обліку, які вживаються в Україні.
13. Суть меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
14. Особливості журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
15. Організація спрощеної форми бухгалтерського обліку. Ким вона може застосовуватися?
16. Які реєстри використовуються при простій формі бухгалтерського обліку?
17. Назвіть реєстри, що вживаються при спрощеній формі бухгалтерського обліку.

Тема 5. Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку

План:

1. Первинне спостереження і документи бухгалтерського обліку;
2. Інвентаризація, порядок проведення і відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку;
3. Регістри бухгалтерського обліку.

Питання для обговорення на семінарських заняттях:

1. Характеристика П(С)БО 16 «Витрати».
2. Характеристика П(С)БО 15 «Доходи».
3. Користувачі фінансової звітності.
4. Принципи побудови фінансової звітності.
5. Вимоги до побудови фінансової звітності.
6. Призначення та сутність Звіту про фінансові результати.
7. Призначення та сутність Звіту про рух грошових коштів.
8. Призначення та сутність Звіту про власний капітал.
9. Призначення та сутність П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».

Практичні завдання та задачі:

Задача-Т5_3-1. В ресторані вищого класу «Добриня» страви з кухні відпускаються споживачам за умови наявності у них касових чеків, що підтверджують оплату виробів. Касові чеки в момент їх приймання в роздавальні від відвідувачів і офіціантів сортують за видами страв і використовують для складання акта про реалізацію готових виробів кухні за готівку (рис. 5.1).

18 травня 20XX р. комісією у складі бухгалтера Кравчук В.І., завідувачем виробництва Мартенко А.В., членом бригади виробництва Величко О.А., складено акт, в якому зазначено, що в ресторані було реалізовано:

- котлет по-київськи, які відносяться до загальних страв у кількості 30 *шт*, облікова ціна 8,00 *грн*, торговельна націнка 30%;
- тюфтелей, які відносяться до замовних страв у кількості 50 *шт*, ціна фактичної реалізації 3,00 *грн*, торговельна націнка 30%;
- шинки, яка відноситься до замовних страв у кількості 30 порцій, облікова ціна виробництва 9,00 *грн*, торговельна націнка 25%;

- вареників з картоплею, які було відпущено додому в кількості 7 порцій, ціна фактичної реалізації 6,00 *грн*, торговельна націнка 35%;
- салату «Олів'є», який було відпущено додому в кількості 10 порцій, облікова ціна виробництва 5,80 *грн*, торговельна націнка 35%.

Касиром ресторану вищого класу «Добриня» є Авдієнко О.Л., акт затверджено 18 травня 20XX р. керівником ресторану Форменко А.В.

На основі вихідних даних необхідно заповнити акт про реалізацію готових виробів кухні за готівку (рис. 5.1).

Заклад (підприємство)	Код за ЗКУД	0903128
-----------------------	-------------	---------

Акт затверджую:

_____ Керівник

"___" _____ 20__ р.

АКТ

про реалізацію готових виробів кухні за готівку

за _____ 20__ р.

Комісією у складі _____

установлено:

Номер калькуляційної картки	Найменування готових виробів	Кількість	Реалізовано			
			За цінами фактичної реалізації		За обліковими цінами виробництва	
			ціна	сума	ціна	сума
1	2	3	4	5	6	7
1.	А. Загальні страви					
2.						
і т. д.						
	Разом:					
	Б. Заовні					
1.						
2.						
і т. д.						
	Разом:					
	В. Обіди додому					
1.						
2.						
і т. д.						
	Разом:					
	Усього:					

Завідувач виробництва _____
(підпис)

Виручка каси грн. _____ коп. _____

(прописом)

Касир _____
(підпис)

Кількість і ціни реалізованих готових виробів, які указані у даному акті,
відповідають касовим чекам.

Акт перевірів _____
(підпис)

Рис. 5.1. Зразок акту про реалізацію готових виробів

Для інформації:

ЗКУД - Національний класифікатор адміністративної / управлінської документації.

Задача-Т5_3-2. На основі вихідних даних необхідно заповнити акт про реалізацію і відпуск виробів кухні (рис. 5.2.).

5.03.20XX р. в кафе «Молодіжне» комісією у складі бухгалтера Вавринюк Ю.Ю., завідуючим виробництва Матвійченко В.А., членом бригади Цюпка І.В. було встановлено, що на підприємстві було реалізовано наступні готові кулінарні вироби:

- зрази, у кількості 45 порцій за обліковими цінами виробництва 6,00 *грн* за порцію, калькуляційна картка №25, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 25 порцій, структурним підрозділам 20 порцій;
- осетрина заливна, у кількості 18 порцій за обліковими цінами виробництва 25,00 *грн* за порцію, калькуляційна картка №36, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 9 порцій, структурним підрозділам 9 порцій;
- котлет по-київськи, у кількості 60 шт. за обліковими цінами виробництва 8,00 *грн* за порцію, калькуляційна картка №38, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 45 шт., структурним підрозділам 15 *шт*;
- стегенця курячі, у кількості 26 порцій за обліковими цінами виробництва 11,00 *грн* за порцію, калькуляційна картка №39, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 15 порцій, структурним підрозділам 11 порцій;
- млинці з м'ясом, у кількості 55 порцій за обліковими цінами виробництва 9 *грн* за порцію, калькуляційна картка №41, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 25 порцій, структурним підрозділам 30 порцій.

Торговельна націнка на всі готові кулінарні вироби встановлена на рівні 25%. У вартість страв включено спеції по 0,70 *грн* на страву, сіль по 0,45 *грн* на страву.

Номер акту – 45; касир підприємства Овдієнко П.П.; додатки до акту про реалізацію і відпуск виробів кухні: накладні № 23,36; забірні листи № 13,14,15,16.

Акт перевірів бухгалтер підприємства Вавринюк Ю.Ю.

АКТ
про реалізацію і відпуск виробів кухні №
від "___" _____ 20__ р.

Комісія у складі (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ВСТАНОВИЛА:

[illegible]

Довідка: продано _____ страв, у вартість яких включені: спеції по _____ коп. на страву, сіль по _____ коп. на страву.

Разом _____ коп.

Завідувач виробництва _____ Касир _____ Марочниця _____
(підпис) (підпис) (підпис)

Виручка каси _____ грн. _____ коп.

Додатки: накладні №№ _____ Забірні листи №№ _____

Акт перевірів _____ Кількість і ціна реалізованих страв, поданих в акті, відповідають касовим чекам.
(підпис)

Рис.5.2. Зразок акту про реалізацію і відпуск виробів

Задача-Т5_3-3. На основі вихідних даних необхідно заповнити акт про продаж і відпуск виробів кухні (рис. 5.3).

На підприємстві «Ресторан «Франческа» на 30 квітня 20XX р. складено акт про продаж і відпуск виробів кухні за такими даними.

Продано за готівковим розрахунком:

- страв за цінами продажу на 565,00 грн;
- порціонних страв за обліковими цінами на 356,85 грн;
- обідів додому за цінами продажу на 435,00 грн.

Відпущено працівникам підприємства:

- працівникам підприємства за вартістю сировинного набору, акт від 30 квітня 20XX р. за ціною продажу на 345,00 *грн.*
- у філії і буфети з націнкою 20%, за обліковою ціною на суму 235,00 *грн.*

Звичайна націнка по підприємству встановлена на рівні 30%, працівникам підприємства на рівні 15%.

На приготування страв витрачено спецій 0,1% до обороту за цінами продажу; солі 0,5% до обороту за цінами продажу.

Працівники підприємства: завідувач виробництвом – Крупінін В.В., бухгалтер – Мартиненко І.В., касир – Кравецький Я.В., директор – Ярославський М.А.

Для інформації:

Марочниця – працівник магазинів, підприємств громадського харчування, в обов'язки якого входить зважування, фасування та маркування кулінарної продукції напівфабрикатів.

_____ Заклад (підприємство)	Код за ЗКУД	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">0903108</div>
--------------------------------	-------------	--

ЗАТВЕРДЖУЮ

підпис керівника закладу
(підприємства)

"__" _____ 20__ р.

АКТ

про продаж і відпуск виробів кухні

за "__" _____ 20__ р.

№ п/п	Кому відпущено (продано)	Сума	
		за цінами продажу	за обліковими цінами виробництва
	Продано за готівковим розрахунком:		
	Страви		
	Порціонні страви		
	Обіди додому		
	Усього продано:		
	Відпущено:		
	працівникам підприємства за вартістю сировинного набору, акт від "__" _____ 20__ р.		
	у філіали і буфети з іншою категорією націнки за накладними №№		
	у філіали і буфети з тією ж націнкою за накладними №№		
	Разом:		

Довідка: витрачено на приготування страв:

Спецій _____ % до обороту _____

Солі _____ % до обороту _____

Разом на суму _____

Завідувач виробництва _____

Бухгалтер _____

Виручка каси _____

Касир _____

ДОВІДКА ПРО ВІДПУСК СТРАВ

Найменування виробів кухні	Кількість
1. Перші страви	
2. Другі страви	
3. Треті страви	
4. Холодні закуски	

Завідувач виробництва (бригадир) _____ Марочниця _____

(підпис) (підпис)

Рис.5.3. Зразок акту про продаж і відпуск виробів

Задача-Т5_3-4. Ресторан «Ромашка» має територіально відособлений буфет. Для оформлення відпуску виробів з кухні в буфет складається денний забірний лист, бо відпуск готової продукції відбувається неодноразово протягом дня.

22 травня, 20XX р. завідуючим виробництвом Івановим В.В. були відпущені продавцю буфета Китайченко А.Ф., такі кулінарні вироби:

- Пиріг з картоплею за ціною 2,50 грн за шт. о 8.00 – 45 шт; о 9.00 – 35 шт; о 11.00 – 40 шт; о 12.00 – 55 шт; о 13.00 – 36 шт; повернено на кухню 20 шт.; код виробу – 234;
- Пиріг з капустою за ціною 2,25 грн за шт. о 8.00 – 25 шт; о 9.00 – 25 шт; о 11.00 – 30 шт; о 12.00 – 45 шт; о 13.00 – 40 шт; повернено на кухню 25 шт.; код виробу – 233.

Керівник ресторану «Ромашка» – Кондратенко Є.В.; головний бухгалтер – Медяник І.О.; денний забірний лист перевірів бухгалтер – Мосейчук В.І.

На основі вихідних даних необхідно заповнити денний забірний лист (рис. 5.4).

Заклад (підприємство)

керівник

старший бухгалтер

Код за ЗКУД 0903111

ДЕННИЙ ЗАБІРНИЙ ЛИСТ № _____
від " ____ " _____ 20__ р.

Найменування виробів	Одиниця виміру	Ціна	Відпущено (час)					Повернено	Код виробів	Одиниця виміру	Усього відпущено за день		Примітка	
			година	година	година	година	година				кількість	сума		
			Кількість											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Разом														

Усього за день _____ натуральних одиницю

(кількість прописом)

на суму _____ грн. _____ коп.

(прописом)

Відпустив _____

(посада) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірив _____

(посада) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Прийняв _____

(посада) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Рис.5.4. Зразок денного забірною листу

Задача-Т5_3-5. В буфеті «Ластівка» працює двоє буфетників на змінній роботі (через день) – Лавриненко В.С. та Кулініченко А.К.

25 березня 20XX р. Лавриненко В.С. здав товари і продукцію Кулініченко А.К., зокрема:

- стегенця курячі у кількості 18 кг, за ціною 36,00 грн за кг;
- помідори свіжі у кількості 5 кг, за ціною 18,55 грн за кг;
- сир «Королівський» у кількості 5,5 кг, за ціною 76,00 грн за кг;
- масло вершкове у кількості 4,5 кг, за ціною 47,00 грн за кг;
- борошно в/г у кількості 20 кг, за ціною 5,65 грн за кг.

Представник адміністрації – бухгалтер Кривенко О.Ю., номер акту – 24.

На основі вихідних даних необхідно заповнити акт про передачу товарів і тари під час зміни матеріально-відповідальної особи (рис. 5.5).

Заклад (підприємство)	Код ЗКУД	за	0903115		
АКТ № про передачу товарів і тари під час зміни матеріально відповідальної особи (найменування структурного підрозділу) " __ " _____ 20__ р.					
Особа, яка здає					
(прізвище, ім'я, по батькові)					
Особа, яка приймає					
(прізвище, ім'я, по батькові)					
№ п/п	Найменування товару	Одиниця виміру	Кількість	Ціна	Сума
	Разом:				
Здав _____ Приймав _____					
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)					
Представник адміністрації _____					
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)					

Рис.5.5. Зразок акту про передачу товарів і тари

Задача-Т5_3-6. Ресторан «Омега» має відособлений кондитерський цех, який має окремих матеріально-відповідальних осіб, які відповідають за виготовлення кондитерських виробів. Роботу кондитерських цехів регламентують щоденним плановим завданням з випуску товарів в натуральному виразі.

10 березня 20XX р. завідувач цеху Аванесян В.К. склав наряд-замовлення на виготовлення булки «Шкільної», в якому вказано:

- номер згідно із збірником рецептур – 811;
- вага 1 шт. виробу – 100 гр.;
- замовлено та фактично випущено – 200 шт.;
- ціна продажу – 1,75 грн.

Бухгалтер Ткаченко В.В. розрахував потребу в сировині, де зазначено, що витрачено наступні продукти:

- усього борошно – 8 кг, за розрахунком 8 кг., ціна 1 кг. – 6 грн;
- усього дріжджі – 0,5 кг, за розрахунком 0,5 кг., ціна 1 кг. – 36,00 грн;
- усього цукор-пісок – 0,24 кг, за розрахунком 0,24 кг., ціна 1 кг. – 8,00 грн;
- усього сіль – 0,1 кг, за розрахунком 0,120, ціна 1 кг. – 2,50 грн;
- усього масло вершкове – 0,56 кг, за розрахунком 0,560 кг., ціна 1 кг. – 12,50 грн.

Наряд-замовлення затверджено та дозволено відпуск керівником підприємства – Буцьким В.А.; звірено старшим бухгалтером Московницьким А.П.; номер наряду замовлення – 21.

На основі вихідних даних заповнити наряд-замовлення на виготовлення кондитерських та інших виробів (рис. 5.6).

Код за ЗКУД 0903119

Заклад (підприємство) _____

НАРЯД-ЗАМОВЛЕННЯ №
 на "___" _____ 20__ р.

На виготовлення кондитерських та інших виробів, завідувач цеху (майстер) _____

	Найменування виробів						Наряд-замовлення зробив			
	1	2	3	4	5	6				
Номер згідно із збірником рецептур							(посада) _____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові) Затверджено _____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові) керівника підприємства			
Вага 1 шт. виробу										
Замовлення: кількість							Контроль випуску (за документами) Головний (старший) бухгалтер _____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я та по батькові)			
ціна продажу										
сума							До відпуску За розрахунком _____ Із заокругленням _____ Ціна _____ Сума _____			
Фактичний випуск (здано в комору)										
Найменування сировини	Розрахунок потреби сировини									
	Норма	Усього	Норма	Усього	Норма	Усього				

Розрахунок зробив бухгалтер _____ (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)
 Відпуск дозволив керівник _____ (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Звірив старший бухгалтер _____ (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Рис.5.6. Зразок наряду-замовлення

Задача-Т5_3-7. Пов'язати терміни, перелічені нижче (табл.5.1), з визначеннями. Для цього проставити ліворуч від терміну відповідну літеру:

Таблиця 5.1

Елементи методу бухгалтерського обліку	Опис
(1) Документування	А. Полягає в тому, що кожна бухгалтерська операція записується двічі: один раз – по одному рахунку, а другий – по іншому
(2) Інвентаризація	Б. Зіставлення ресурсів з їх джерелами, що дозволяє контролювати обіг і використання майна підприємства
(3) Оцінка	В. Система підсумкових показників, які всебічно характеризують господарську та фінансову діяльність підприємства, результати використання його активів, стан зобов'язань
(4) Калькулювання	Г. Спеціальні таблиці, в яких реєструються господарські операції що відображені в документах
(5) Рахунки	Д. Відображення та узагальнення витрат, пов'язаних з певним господарським процесом, що основною для оцінки продукції
(6) Подвійний запис	Є. Спосіб первинного спостереження і відображення об'єктів бухгалтерського обліку, які забезпечують суцільне та безперервне спостереження за ними; виконує роль імпульсу, який дає початок руху облікової інформації
(7) Бухгалтерський баланс	Ж. Систематична перевірка достовірності господарських засобів в натурі, для підтвердження даних бухгалтерського обліку, виявлення неврахованих цінностей або допущених збитків, розкращання, недостач
(8) Звітність	З. Спосіб вираження в єдиній грошовій формі господарських засобів та процесів, тобто узагальнення натуральних і трудових показників в єдиному грошовому вимірнику

Питання:

1. Дайте визначення терміну «документ».
2. Яка мета складання документа бухгалтерського обліку?
3. Охарактеризуйте документацію як елемент методу бухгалтерського обліку.
4. Що таке реквізит документа?
5. Назвати загальні реквізити для всіх документів.
6. Які пред'являються вимоги до оформлення паперових документів?
7. Які документи відносяться до розподільних?
8. Які документи є внутрішніми? Наведіть приклади.
9. Які документи є зовнішніми? Наведіть приклади.
10. Що є підставою для відображення в обліку господарських операцій?
11. Дайте визначення терміну «облікові регістри».
12. Назвіть форми бухгалтерського обліку, які вживаються в Україні.
13. Суть меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
14. Особливості журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.

15. Організація спрощеної форми бухгалтерського обліку. Ким вона може застосовуватися?
16. Які реєстри використовуються при простій формі бухгалтерського обліку?
17. Назвіть реєстри, що вживаються при спрощеній формі бухгалтерського обліку.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бухгалтерський облік

Освітній ступінь

(назва ступеня вищої освіти)

бакалавр

Спеціальність 081 Право

(шифр і назва)

Основні нормативні акти:

1. Господарський кодекс України. Документ 436-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2020, підстава – 123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Закон України «Про підприємництво». Документ 698-XII, чинний, поточна редакція – Редакція від 05.04.2015, підстава – 191-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.

3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». Документ 4618-VI, чинний, поточна редакція – Прийняття від 22.03.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

4. Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні». Документ 2157-III, чинний, поточна редакція – Редакція від 10.06.2012, підстава – 4731-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>

5. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Документ 222-VIII, чинний, поточна редакція – Редакція від 25.12.2019, підстава – 102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.

6. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Документ 755-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 21.12.2019, підстава – 324-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

7. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Документ 1160-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 20.10.2019, підстава – 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.

8. Наказ ДП «Прозорро» № 10 від 19.03.2019 та Наказ ДП «Прозорро» № 11 від 20.03.2019 (про внесення змін до Інструкції). URL: <https://infobox.prozorro.org/news-mert/nakaz-10-vid-19-03-2019>.

9. Указ Президента «Про деякі заходи щодо забезпечення здійснення державної регуляторної політики». Документ 901/2005, поточна редакція – Прийняття від 01.06.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/901/2005>.

10. Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності». Документ 906/2000,

поточна редакція – Редакція від 25.05.2004, підстава – 477/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/906/2000>.

11. Наказ Держпідприємництва «Про затвердження змін та доповнень до Типового положення про координаційну раду (комітет, комісію) з питань розвитку підприємництва при місцевих органах виконавчої влади». Документ z1034-05, чинний, поточна редакція – Прийняття від 22.08.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1034-05>.

12. Наказ Держпідприємництва №50 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки органами виконавчої влади інформації про здійснення ними державної регуляторної політики». Документ v0050563-04, текущая редакция – Принятие от 06.05.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0050563-04?lang=ru>.

13. Податковий кодекс України. Документ 2755-VI, чинний, поточна редакція – Редакція від 02.04.2020, підстава – 540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

14. Цивільний кодекс України. Документ 435-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 18.04.2020, підстава – 553-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Підручники:

1. Михайлов М.Г. Бухгалтерський облік (теорія): Навч. посіб. К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2017. 248 с.

2. Чацкіс Ю.С. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посіб. К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2016. 528 с

3. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку. К.: Знання, 2018. 535 с

4. Боярова О.А., Гуренко Т.О. Навчальний посібник у схемах і таблицях з дисципліни «Бухгалтерський облік (фінансовий облік)». К.: Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 2014. 171 с.

5. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навч.-практичний посібник. К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2010. 536 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Білоусько В. С. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2014. 402 с.

2. Бондар М.І., Єфіменко В.І., Ловінська Л.Г. Фінансовий облік: підруч. К.: КНЕУ, 2012. Ч.1. 553 с

3. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік і аудит: Термінологічний українсько-російсько-англійський словник / Ю.А. Верига. К.: ЦУЛ, 2012. 292 с.

4. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення. К.: ЦУЛ, 2014. 600 с.

5. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2013. 688 с.
6. Серпенінова Ю.С., Гольцова С.М., Макаренко І.О. Бухгалтерський облік: загальна теорія: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2015. 336 с.

Монографії та інші наукові видання

1. Жук В. М., Бездушна Ю. С. Місія інституту бухгалтерського обліку в капіталізації національного багатства України: наукова доповідь. К.: ННЦ «ІАЕ», 2019. 40 с.
2. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.
3. Розвиток бухгалтерського обліку на основі новітніх ІТ-технологій: Колективна монографія. За ред. Жука В. М., Бездушної Ю. С. К.: ННЦ «ІАЕ», 2017. 450 с.
4. Інформація в антикризовому управлінні: глобальний аспект стандартизації обліку та фінансової звітності: монографія / Т.І. Єфименко, В.М. Жук, Л.Г. Ловінська. – К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2015. – 400 с.
5. Фізіократична доктрина розвитку бухгалтерського обліку: Колективна монографія / [В.М. Жук, Б.В. Мельничук, С.М. Остапчук та ін.]; За ред. В.М. Жука. – К.: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2015. – 236 с.

Інші джерела:

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського. – www.biblvornad.org.ua.
2. Журнал Бухгалтер 911. URL: <https://buhgalter911.com/uk/blanki/esv/>
3. Нормативна база (будь-які правові пошукові системи, включно системи, що розташовані на офіційних сайтах в мережі Інтернет відповідних органів).
4. Науково-технічна бібліотека. Читальня on-line. URL: <http://library.tu.edu.te.ua>
5. Інститут економіки промисловості. Категорія монографії. URL: <https://iie.org.ua/category/monografiyi/>

Інтернет-ресурси:

1. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/8959/1/%D0%91%D1%80%D1%83%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%A0.%20%D0%A4.%20%D0%91%D1%83%D1%85%D0%B3%D0%B0%D0%B%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA.%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%2C%202016.pdf>

2. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23551/1/Davydiuk_Bukhhalterskyi_oblik_2016.pdf

3. Янчева Л.М., Акімова Н.С. та ін. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/398/1/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A2%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D1%8B%202015%2B%2B.pdf>